8 Μαΐου 2015

Ο διάβολος δεν είναι κάτι το αφηρημένο, αλλά υπαρκτό πρόσωπο.

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

«Υπάρχει ένας νοητός πόλεμος που γίνεται μέσα μας, που είναι πιο φοβερός από τον αισθητό πόλεμο» (Όσιος Φιλόθεος ο Σιναΐτης).

«Η ψυχή έχει περιτειχιστεί και περιφραχτεί και δεθεί με τις αλυσίδες του σκότους από τα πνεύματα της πονηρίας» (Όσιος Φιλόθεος ο Σιναΐτης).

«Θα πρέπει να θεωρείς πως καθετί που συναντάς στην πορεία σου, μικρό ή μεγάλο, το στέλνει ο Θεός για να σε βοηθήσει στον αγώνα σου. Μονάχα αυτός γνωρίζει ότι σου είναι ωφέλιμο και ότι χρειάζεσαι σε κάθε περίσταση: επιτυχίες, αναποδιές, πειρασμούς, πτώσεις.

Τίποτε δε συμβαίνει τυχαία και χωρίς να αποτελεί πολύτιμη ευκαιρία να διδαχτείς από αυτό. Πρέπει να το αποσαφηνίσεις καλά μέσα σου αυτό, γιατί έτσι μεγαλώνει η εμπιστοσύνη σου στον Κύ-ριο που αποφάσισες να ακολουθήσεις» (Tito Colliander).

Μέσα στην βιβλική και πατερική παράδοση, έξω από κάθε ηθική και θεωρητική θεώρηση της αμαρτίας αναφέρεται ένα πρόσωπο που παίζει σημαντικό ρόλο στον πνευματικό αγώνα τού ανθρώπου: ο διάβολος.

Τα ιερά κείμενα δεν κάνουν απλά λόγο για ηθικές αρχές, που αφορούν στο καλό και το κακό, αλλά αποκαλύ-πτουν το Θεό και αναφέρουν τον αντίπαλο τού Θεού και του ανθρώπου, τον διάβολο ο οποίος ποτέ δεν θεωρήθηκε ως ένας συμβολισμός του κακού, μιας κατά-στασης ή κάτι το αφηρημένο, αλλά υπαρκτό πρόσωπο. Η εμπειρία των χριστιανικών αγώνων εναντίον της πο-νηρίας του, αυτό αποδεικνύει.

Σύμφωνα με την ορθόδοξη θεολογία πριν τη δημι-ουργία του ανθρώπου δημιουργήθηκαν οι νοερές και πνευματικές δυνάμεις, οι άγγελοι. «Απ’ αυτές τις αγγελικές δυνάμεις αρχηγός της τάξεως γύρω και πάνω στη γη, που ο Θεός του ανάθεσε τη φύλαξή της, (ήταν ο Διάβολος)· δεν ήταν πονηρός από τη φύση του, αλλά αγαθός και με προορισμό το αγαθό, χωρίς να έχει μέσα του κανένα ίχνος κακίας για το Δημιουργό. Επειδή όμως δεν δέχθηκε το φωτισμό και την τιμή που του δώρισε ο Δημιουργός, με τη δική του ελεύθερη επιλογή ξέφυγε από τη φυσική κατά-σταση στην παρά φύση. Υπερηφανεύθηκε απέναντι στο δημιουργό του Θεό και θέλησε να επαναστατήσει εναντίον του· αφού πρώτα απομακρύνθηκε από το αγαθό, κατέληξε στο κακό. Διότι το κακό δεν είναι τίποτε άλλο παρά στέρηση τού αγαθού˙ όπως και το σκοτάδι είναι έλλειψη του φωτός. Το αγαθό είναι πνευματικό φως- παρόμοια και το κακό είναι πνευ-ματικό σκοτάδι. Παρόλο, λοιπόν, που ο Δημιουργός τον έπλασε αγαθό -σύμφωνα με το: «Είδε ο Θεός τα δημιουργήματα που έπλασε και ήταν όλα πολύ καλά»- εκείνος όμως, με την ελεύθερη θέλησή του, έγινε σκοτεινός. Και άπειρο πλήθος αγγέλων, που είχε στις διαταγές του, επαναστάτησε μαζί του και τον ακολούθησε στην πτώση του. Και παρότι έχουν την ίδια φύση με τους αγγέλους, έχουν γίνει κακοί, επειδή έστρεψαν με τη θέλησή τους την προτίμηση από το αγαθό προς το κακό. Δεν έχουν βέβαια ούτε εξουσία ούτε δύναμη εναντίον κάποιου, παρά μόνον όταν τους επιτρέψει ο Θεός σύμφωνα με το σχέδιο της οικονομίας του, όπως στην περίπτωση του Ιώβ και όπως έχει γραφεί στο Ευαγγέλιο για τους χοί-ρους. Όταν όμως το επιτρέψει ο Θεός, και δύναμη έχουν και αλλάζουν και μεταμορφώνονται φανταστι-κά σε όποια μορφή θέλουν»269.

Αρχικά λοιπόν ο σατανάς και οι δαίμονές του δεν δημιουργήθηκαν κακοί αλλά

καλοί καθώς όλα τα όντα, ως δημιουργήματα τού Θεού δεν μπορεί να είναι κακά. Ο Θεός «φύσει καλός» δεν είναι δυνατόν να δημιουρ-γήσει κάτι κακό. Εξαιτίας όμως της κακής χρήσης της ελευθερίας τους και εξαιτίας της τρεπτότητάς τους, δηλαδή της δυνατότητάς τους να κατευθύνονται είτε προς το καλό είτε προς το κακό, καθώς είναι κτιστά όντα, επέλεξαν να απομακρυνθούν από το Θεό. Όπως λέγει και ο Μ. Βασίλειος: «Ου γαρ αν εξέπεσεν Εω-σφόρος ο πρωί ανατέλλων, ούτε συνετρίβη επί της γης, ει φύσει υπήρχε τού χείρονος ανεπίδεκτος»210. Η ουσία της πτώσης του Εωσφόρου είναι η απώλεια της αγάπης προς το Θεό με την κακή χρήση τού αυτε-ξουσίου.

Όπως φανερώνει και το όνομα τού διαβόλου, κύριο χαρακτηριστικό του είναι ότι δια-βάλλει, χωρίζει, κομ-ματιάζει αντί να ενώσει, καταστρέφει τα πάντα, αντί να δημιουργήσει. Στα ελληνικά οι λέξεις «σύμβολο» και «διάβολος» προέρχονται από την ίδια ρίζα, αλλά εκφράζουν αντίθετες πραγματικότητες. Ο διάβολος (διά-βάλλω) είναι εκείνος που διαιρεί, που χωρίζει, κό-βει κάθε επικοινωνία και κατεβάζει το ον στην εσχάτη μοναξιά. Αντίθετα, το σύμβολον (συν-βάλλω) συνδέει, κατασκευάζει μια γέφυρα, αποκαθιστά την επικοινω-νία. Ο διάβολος χωρίστηκε από το Θεό και χωρίζει τον άνθρωπο από την πηγή της ζωής του το Θεό. Χωρίζει μέσω της αμαρτίας γιατί ο διάβολος είναι ο εφευρέτης της αμαρτίας, ο πρώτος που αμάρτησε υπερηφανευόμενος ότι θα ξεπεράσει το Θεό, εμπιστευόμενος τον εαυτό του, όπως λέγει ο προφήτης Ησαΐας: «αναβήσομαι επάνω των νεφών, έσομαι όμοιος τω Υψίστω» (Ης. 14,14). Η ανταρσία του Εωσφόρου έναντι του Θεού είναι η πρώτη φορά που η ελευθερία ενός λο-γικού δημιουργήματος έδωσε αρνητική απάντηση στη Θεία κλήση για αγιασμό και στράφηκε προς το κακό. Εφόσον ο διάβολος ή αλλιώς ο Εωσφόρος είναι κτι-στό ον, δημιούργημα τού Θεού κατά συνέπεια δεν έχει δική του πηγή ζωής, το παν το δανείζεται από το Θεό αλλά το εκφυλίζει, το παραμορφώνει.

«Απ’ αρχής ο διάβολος αμαρτάνει» (Α’ Ιωάν. 3,8) και παρασύρει όλη την ανθρωπότητα στην αμαρτία (Β’ Κορ. 11,3). Ο διάβολος είναι ο αρχέγονος εχθρός του ανθρώπου, ο οποίος με τη δική του θέληση καταπολε-μεί τα έργα του Θεού δείχνοντας τη μισόθεη διάθεσή του. Ο σατανάς είναι ο αντίπαλος τού έργου τού Χριστού (Ρωμ. 16,20) είναι αυτός που εκμεταλλεύεται την αμαρτωλή διάθεση τού ανθρώπου και τον εξουσιάζει (Α’ Κορ. 5,5) που μετασχηματίζεται σε άγγελο τού φωτός για να παραπλανήσει τους ανθρώπους (Β’ Κορ. 11,14). Καταστρέφει και κενώνει τα πάντα, μπαίνει με την ύβρη, την οίηση και την πλάνη στην ιστορία, ως ανθρωποκτόνος και θεοκτόνος, ως η απάτη και το ψέμα τού μηδενός, ως το παράσιτο που παρωδεί και περιπαίζει τη δημιουργία και τον άνθρωπο271.

Το έργο τού διαβόλου είναι η δυστυχία, η κατα-στροφή, ο θάνατος του ανθρώπου,

τον οποίο μισεί και φθονεί, επειδή είναι πλασμένος «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν» του Θεού. «Όπως ο Θεός σαν αγαθός που είναι, θέλει όλους να τους ευεργετήσει, έτσι και ο διά-βολος, σαν πονηρός που είναι, θέλει όλους να τους σύρει στη μοχθηρία του, αν και δεν μπορεί» (Όσιος Πέτρος ο Δαμασκηνός)272. Ο διάβολος ποτέ δεν μπορεί να αγαπήσει τον άνθρωπο, ποτέ δεν μπορεί να γίνει φίλος του ανθρώπου, γι' αυτό και ονομάζεται «μισάνθρωπος» και «ανθρωποκτόνος». Αυτός έβγαλε τους πρωτοπλάστους από τον Παράδεισο, αφού πρώτα τους χώρισε από το Θεό, σπρώχνοντάς τους στην αμαρτία, και συνεχίζει το έργο του πειράζοντας και πλανώντας τους ανθρώπους όλων των εποχών. Όπως αναφέρε-ται στη Φιλοκαλία, «το σπέρμα που έριξε ο Σατανάς στην καρδιά και το νου τού Αδάμ -το λογισμό να γίνει θεός χωρίς τον Θεό- σφηνώθηκε τόσο βαθιά στο είναι μας, ώστε να βρισκόμαστε αδιάκοπα υπό το κράτος της αμαρτίας. Ο φθονερός διάβολος που τον πλάνησε εξαρχής, δεν έπαψε κι έπειτα να τον πλανά, ώσπου τον έκανε παρόμοιο στην αλογία με τα κτήνη τα ανόητα και ζούσε πλέον σαν ζώο άλογο και ανό-ητο».

Ψεύτης και πατέρας τού ψεύδους, ο διάβολος απο-δίδει στον εαυτό του μια φοβερή αποστολή, την απο-στολή να αλλοιώνει εκ προθέσεως την αλήθεια. Η τέχνη του διαβόλου είναι η τέχνη της κατασκευής πραγμά-των χωρίς ζωή, η τέχνη της παρουσιάσεως λαμπρών επιφανειών χωρίς περιεχόμενο, χωρίς ύπαρξη. Γι' αυτό και παίρνει πολλές και ποικίλες μεταμορφώσεις, και χρησιμοποιεί αμέτρητα πονηρά τεχνάσματα, παρακι-νώντας ακόμη και στην αρετή, προκαλώντας ακόμη και δάκρυα, προκειμένου να πραγματοποιήσει τους σκοπούς του.

Ο διάβολος δεν είναι θεός, θέλει όμως οι άλλοι να τον νομίζουν και να τον λατρεύουν ως θεό. Είναι απα-τεώνας καθώς εποφθαλμιά τις θείες ιδιότητες, παρω-δεί τον Δημιουργό και οικοδομεί το δικό του βασίλειο χωρίς Θεό, που είναι μια αντίστροφη μίμηση. Προτιμά πολλές φορές οι άνθρωποι να αγνοούν και να μην πιστεύουν στην ύπαρξή του για να διευκολύνεται έτσι το έργο του το οποίο είναι η συνεχής προσπάθεια να περιπαίξει και να περιγελάσει το έργο του Θεού, όλη τη δημιουργία κάνοντας τη μετοχή στη δική του τρα-γική κατάσταση, την κατάσταση του εκμηδενισμού και της καταστροφής. Μέσα στην «καλή λίαν» δημιουργία εισάγει την παραμόρφωση, το ακάθαρτο, το παρά φύσιν με την οποία γεννιέται ο θάνατος και αυτή είναι η «βασιλεία» του, η βασιλεία του θανάτου. Το μίσος του διαβόλου για τον άνθρωπο είναι απόρροια και προέ-κταση τού μίσους κατά τού Θεού. Μισεί αφάνταστα το Θεό, μη μπορώντας όμως να του προξενήσει κακό στρέφεται εναντίον της εικόνας Του, εναντίον τού ανθρώπου και τον πειράζει.

Ο πόλεμος εναντίον τού ανθρώπου γίνεται κυρίως με τους λογισμούς οι οποίοι, προσβάλλουν τον νου και τον πιέζουν να συγκατατεθεί για να διαπραχθεί η

αμαρτία.

αρχιμ.Θεόφιλος Λεμοντζής

Πηγές: imverias.blogspot.gr– egolpion.com